

היו כמה סופרים שכתבו עברית ולא ידעו לדבר בה, ויש כאלה גם היום. הספר ניקודס דיומה עולה בדרגה מאת סאדיאוש דזונגה-מוסטוביץ (איהו שם) בתרגום אליהו עמיקם ובהוצאה "אוראל" (450 פרוטה) הוא כנראה פארוויה על חוגי השלטון של הרפובלי

יוסף נרחה

דאנונציו וקונקויסטדורס

קה הפולנית שבין שתי המלחמות. הספר משעשע למדי, אם כי צרוף המאורעות חורג מהמציאות המתקבלה על הדעת. זה מעשה באדם שמרוב רעב נחנק למסיבה של החברה הגבוהה, בכדי לחטוף כריך וכוס משקה, ופתאום הוא מוצא את עצמו ידיים של שרים ואלופים, ונעשה מנהל בית חרושת ומאהבן של אשתו ובתו של בעל בית החרושת, עד שהוא מגיע למשרת ראש הממשלה. אבל פה נעצר, והספר נגמר בפתח הספר מודיע המתרגם: "שיבור שי השפה שבספר נאמנים למקור, לשיבושי הלעגה הפולנית ולעגת הרחוב הישראלי בשבשושי האופייניים".

אנו מבינים מכאן כי הספר במקורו היה כתוב בכמה לשונות פולניות. המי תרגם, שרצה לשמור על רוח המקור, נתן לנו בתרגום שתי לשונות עבריות. כמוכן שאין לנו בעברית לשון שתתאים לאצילי פולין, כמו שאין לנו לשון שתתאים לפרחתי פולין. העברית מתאימה רק לסוג אנשים מסוים בעולם, — לנו עצמנו. אם נהרר קצת בדבר, הרי זה מזור ששרי פולין יהיו מתפרים ומגדפים בעברית. אם עשו זאת, בודאי היה מבטאם מזור מאד, קצת מצחיק.

אבל אין לנו בעברית לשון אחידה. שכונת התקוה איננה מדברת בלשון הכרם, והכרם איננו מדבר בלשון השדרות. ואין לשון הדיבור מונופולין של ילדים. צריך, אחת ולתמיד, להוציא מראשיהם של עמיקם וחבריו כי הדיבור העברי הוא מונופולין של תינוקות חמודים.

מה היתה בעיתו של המתרגם? הוא היה צריך להדגיש שכבות חברה שונות, המתנגשות במצבים מפתיעים, ולא יכול לעשות זאת אלא באמצעי המקור: הברלי לשון.

ולשם כך נטל שתי לשונות, — האחת העברית שהוא יודע, לשון אחת מלשונות הספרים העבריים, והשנית עברית שנדמה לו כי שמע. ואין מר עמיקם חש כי בחש פה בשבע לשונות שונות, והתוצאה היא מנוכחת בפני עצמה. כך אין מדבר גנב (אלא אם כן עולה חדש הוא, ולמד עברית בקורסיים) וכך אין מדברת זונה, וכך אין מדבר לבלל מן הפרובינציה ולא חרושתן ולא שר ולא פרקליט ואף לא אשה הבודדת בבבלה.

"אימפריאליזם יהודי"
גבריאל דאנונציו היה סופר איטלקי, שהתפרסם כמאהבה של רקדנית, כמחבר מחזות, כבובון, כפזיור, ככובש פיומה, וכפאשיסט וידיד קרוב למוסוליני. הקונקויסטאדורים היו שוחרי מזל יוצאי ספרד ופורטוגל שנדדו לאמריקה הדרומית והמרכזית כדי לנצל את הילי-דים ולהתעשר. בהיסטוריה זכורים הם לזוועה כמשמירי האינדיאנים, יוצרי מעמד העבדים הכושים וחלוצי האימפריאליזם העולמי. מה הוא אימפריאליזם יודעים אנו כולנו.

ועתה שערונא ספר לזכרו של אדם, המעלה זכר זה, כראוי ברוב תהילות ותשבחות, ומרוב התלהבותו משהו את האדם לדאנונציו, לקונקויסטאדורים, עד כי קורא הוא לאדם יוצר האימפריאליזם היהודי.

הספר הוא ז'בוטינסקי בחזון הדור מאת יוסף נרחה (הוצאת "שלח", 1.250 ל"י).

יוסף נרחה, המוכר לקהל הישראלי ככתב העתון "ננס" ושרות הראדיו של המאנדאט, הוא עתונאי ששה שנים רבות בלונדון, והתמחה בפגישות עם אנשים מפורסמים. גם ספר זה שלפנינו הוא תאורו של ז'בוטינסקי מתוך הער-כתם של אנשים (כולם מפורסמים פחות או יותר) שהוזמנו לעבוד איתו או נגדו או גם רק להכירו.

והאנשים הם, כמעט כולם, כאלה שהיה להם אי פעם קשר עם הציונות בכללה או עם הציונות הרביוניסטית. מרשים אנו לעצמנו לפקפק בצורך להביא בספר כזה את עדותו של אדם כסטורס. גם סידור הספר מעיד על התבטלות רבה מפני הערל. חלקו הראשון של הספר מוקצב לאישים מוכרים בין נוכרים. החלק השני הוא לאישים ציו-נים, היועצים רק לנו. אכן, "נגן עולמי", "סנור עולמי", "גנב בינלאומי" ו"עתונאי בינלאומי" תמיד עושים רושם בפרובינציה.

אולי הרעיון הוא טוב, אבל מסופ-קים אנו אם ספר זה הוא הטוב ביותר להנצחת ז'בוטינסקי. סוף סוף, עתונאי כותב ליום או לשבוע, ומה לו ולנצח?

משפחה של שחקנים

הספר הטפילים מאת דפנה די-מוריה (תרגם דניאל אלירם, הוצאה "למיר", 275 פרוטה) הוא ספור חייהם של שלושה ילדים בני זמר ורקדנית. הילדים הם "משפחה מקושקשת", משום ששנים מהם אינם אחים בכלל, ואחת היא אחות-למחצה לכל אחד מהשניים האחרים. בת אחת נעשית שחקנית, הבן נעשה קומפוזיטור של ניגוני רחוב, ובת אחת נשארת נור-מאלית, אבל איננה נישאת.

הסיפור כתוב בצורת זכרונות העו-לים בערב אחד, שעה שמתגלה משבר משפחתי בבית השחקנית, והוא מענין גם מפני המזור שבכל המשפחה וגם בגלל אוירה מסתורית שמצליחה המח-ברת לעטות על גבוריה.

אנו שומעים כי כדוגמה לדמות האב שימש למחברת קארונ, שהיה מאסף תחת חסותו ילדים שלו וכמעט שלו, ואוהב את כולם במדה שוה. האבי-הזמר שבספר, עם כל שגעונותיו הוא דמות חיביבה. האם הרקדנית כמעט איננה מובנת כלל.

הילדים, לעומת זאת, אינם מהעולם הזה, עד שכמעט אין מה להבין בהם.

הלשון הקשה ביותר

בגליון "במעלה" האחרון מצאנו מכתב מאמריקה, ובו אומר הכותב על שיר כושי כי כתוב הוא בלשון דיבור, ומשום כך קשה להבנה. את הלשון הספרותית קל ללמוד. את לשון הדיבור קשה יותר. וידוע כי

עק אטוסי סבנה
נתיבי אויר בלגיים
לכל מקום באירופה!

נפתחים קורסים חדשים לקצרות עברית ואנגלית
לפי שיטת גרג הפשוטה בחיפה — תל אביב — ירושלים
בהנהלת מר ח. קמפינסקי, מחבר הקצרות העברית לפי שיטה זו. הרשמו מיד — והכשתם לעצמכם מקום בכיתה!
חיפה: (ימים א' ו') אצל מר קמפינסקי, רחוב פבונר 19.
תל-אביב: (ימים ב', ג') מלון "אירופה", רח' אלנבי 42. טל' 2913.
ירושלים: (ימים ד', ה') מלון "ויטא", רחוב המלך דוד, 21. טל' 2515.
ביום ב', ה' לאוגוסט נפתח בתל-אביב קורס חדש לקצרות אנגלית וביום ה', ה' לאוגוסט נפתח בירושלים קורס חדש לקצרות עברית. ההצלחה מובטחת!

"ננס" NANAS

ספוג המתכת החדש
לוקוי כלי מטבח

- בלתי מחליר
- עדין לידים
- היגיני וחסקוני

נ.ו.

מיוצר ע"י ביח"ר מ. ז.
תל-אביב, ת. ז. 1893, טל' 6109

מלון ציון
מטבח מעודן וכשר
מקסימום נוחיות
הדר-הכרמל. חיפה
מלפון 4465

מ נ ג י ם
מר מנדלבאום ותזמרתו
בשבת תה בשעה 5

אנקסדונוו
שוחח השעל ודדו
היפה והחוצל 86

מהנדס א' ויים — רב לבר
סוכן רשמי לאזור צפון א"י
רדיו His Masters Voice, ECKO
מבחר גדול במקלטים משומשים
מפירמות מפורסמות.

זירהטרון

כרטיסים:
תל-אביב: "יוקיי", ככר דיונגוף 14/16; "ארמון", רח' הס 4; אחים אליהו, רחוב הרצל 15. טל' 5124.
יפ: "כנף", רחוב בוסטרס, 9. טלפון 990-80.
פתח-תקוה: טקסי "המקדים", רחובות: סוכנות פתורס.
רמת-גן: רח' ביאליק 58, מ' 4-9 ובקופת הקרקס להצגות יום משעה 1 ולהערב משעה 4.
אוטובוסים: 51, 54 מהתחנה המר-פזית: 62 מככר דיונגוף.
חיפה: דאקא, רח' כיאט 6. טלפון 4761.
אחרי ההצגה קשר אוטובוסים וטקסי מיוחדת לתל-אביב והסביבה.

קרקס-וורטה
יומיום — 8.45 בערב
יום שני ורביעי
הצגות יומיות בשעה 4.15

חדש התכנית והרחבתה